

انتخابات مجلس دوازدهم اسفندماه برگزار می‌شود.

مسئله رقابت و مشارکت در این انتخابات بسیار مهم است. اُفت میزان مشارکت در انتخابات مجلس یازدهم هم بر حساسیت و اهمیت این مسئله افزود. رهبری هم بر چهار عنصر مشارکت، رقابت، سلامت و امنیت در مورد انتخابات مجلس دوازدهم تأکید کردند. شما به عنوان یک فعال سیاسی و کسی که از سال‌های گذشته همواره دور یسانزدیک فعالیت انتخاباتی داشته‌اید، چه نقشی برای جریانات سیاسی و احزاب در شکل‌گیری رقابت و مشارکت قابل‌قبول قائل هستید؟

مسئله مشارکت و رقابت بدون تردید بخشی مرتبط با احزاب و جریانات سیاسی است که اقدامات آنها به بستن فهرست و ارائه آن به مردم منجر می‌شود. قطعاً بخشی از این مسئله هم مرتبط با نهاد‌های دولتی و حاکمیتی است که در فرایند انتخابات دخیل هستند، به عنوان مثال نمی‌توان نقش شورای نگهبان را انکار کرد. نقش مهم گروه‌ها و جریان‌های سیاسی گرم کردن تنور انتخابات است. در واقع جریانات سیاسی باید به نحوی عمل کنند که اعتمادسازی لازم در مردم برای رسیدن به این دیدگاه که نظر و رأی آنها در اداره کشور مهم است، ایجاد شود. غیر از این نقش کارکرد دیگری از احزاب و مخصوصاً اینکه دنبال رقابت درون گروهی برای افزایش رقابت باشیم، نمی‌توانیم انتظار داشته باشیم. متأسفانه من یکسری اظهارات غیرمسئولانه‌ای در رابطه با احزاب و گروه‌های سیاسی می‌شنوم که هیچ منطق محکمی ندارد. یکی از این اظهارات دیدگاه‌های غیرمسئولانه و غلط این است که برای ایجاد رقابت و افزایش مشارکت باید رقابت درون گروهی ایجاد کنیم. بالاخره آن عصری که تولید مشارکت می‌کند، رقابت است. این حرف درستی است، اما این حرف درست به این معنا نیست که جریانات و جبهه‌ها در خون درون تکثر ایجاد کنند. این روش معنایی ندارد. من فکرمی‌کنم ما باید دنبال ایضاد یک رقابت برون‌گفتمانی باشیم. بالاخره از یک گفتمانی که اعضای آن از یک جنس واحد هستند، نباید توقع داشت به خاطر مشارکت، اینها باهم رقابت کنند. اجازه دهید من مثالی در این زمینه بزنم. شورای‌اتلاف نیروهای انقلاب اسلامی اساساً به این دلیل شکل گرفته است که بین نیروهای انقلابی همگرایی و هم‌افزایی ایجاد کند. ما اگر از این شورا به خاطر رقابت و مشارکت انتظار داشتیم تبدیل به شورای اختلاف شود، درست نیست.

یعنی این تلقی در برخی نیروهای جریان انتخابات است که باید رقابت درون‌گفتمانی در انتخابات مجلس دوازدهم ایجاد شود؟

بله، این تلقی وجود دارد. من نمی‌خواهم اسم ببرم، ولی برخی هستند که در حال توریزه‌کردن این نوع رقابت هستند. مدعای این افراد آن است که چون ما رقیب جدی نداریم، پس باید وارد وزن‌کشی‌های درون‌گفتمانی شویم و تنور انتخابات را به این شیوه گرم کنیم. اما من معتقدم این تلقی غلطی است که ما رقیب نداریم. حداقل بیش از هزار جریانی رقیب در انتخابات نگاه‌ها و نگاه‌های متفاوتی در این تلقی غلطی است که می‌خواهند در انتخابات حضور جدی داشته باشند، پس باین فرض‌های غلط نباید پوست موز زیر پای جریان انقلاب انداخت. ما معتقد هستیم فلسفه وجودی شورای‌اتلاف نیروهای انقلاب اسلامی هم‌افزایی و کاهش اختلافات و تمرکز بر نکات مشترک است تا بتوانیم با نگاهی که به نوعی چشمان آن به درون کشور نیست و معتقد به نگاه وادائی، رقابت کنیم.

شما بحث همگرایی و هم‌افزایی نیروهای انقلاب را مطرح کردید. جریان اصولگرا بیش از ۲۰سال است درگیر معمای پیچیده وحدت است. هر مقطع هم یک‌سازوکار جدید پیش‌شکل می‌گیرد، اما عمر این سازوکار معمولاً بسیار کوتاه است. گیر وحدت در جریان اصولگرا کیجاست که تحقق آن بعد از عبور از هفت‌خان رستم هم به آسانی ممکن نیست؟

به این نکته توجه داشته باشید که وحدت یک امر ذاتی نیست. ما گروه‌های متکثری هستیم که این گروه‌های متکثر مبانی مشترکی دارند، ولی رویکردهای این گروه‌ها متفاوت است. شب در این شرایط باید رسیدن به وحدت به طور طبیعی مشکلاتی دارد. اتفاقاً شما اگر به دو انتخابات گذشته نگاه کنید، می‌بینید که تفکر وحدت پیروزی آفرین بوده و ما موفق شدیم مدل جدیدی از وحدت در شورای‌اتلاف و حقیقی و برای ارد کردیم، قبلی، وحدت را صرفاً در احزاب می‌دیدند، به این معنا که احزاب حضور پیدا و هر کدام افرادی معرفی می‌کردند و در نهایت یک فهرستی نهایی می‌شد. ما در شورای‌اتلاف شخصیت‌های حقوقی و حقیقی و وارد کردیم، همچنین افرادی که ظرفیت اجتماعی و کاری‌ما داشتند هم در شورای‌اتلاف حضور دارند و همه اینها زیر یک چتر قرار گرفتند. احزاب هم حضور دارند، اما فهرستی ارائه نمی‌کنند. این سازوکار در انتخابات مجلس یازدهم مسئله هستند که حضور بیشتری در فهرست‌ها داشته باشند. این نوع کنش‌ها به نظر من رقابت سالمی است، اما مهم این است که شما با چه سازوکاری می‌خواهید وحدت ایجاد کنید. برخی گروه‌ها معتقدند وحدت یعنی پیروی همه از ما، یعنی ما هستیم، بقیه ذیل ما قرار گیرند، این نوع وحدت در نگاه ما شدنی نیست. این رویه با نگاه شورای‌اتلاف هم‌تصادف نیست. ما در شورای‌اتلاف، وحدت را بر اساس مدل تنازل طراحی کردیم، یعنی ما مبانی مشترکی داریم اما در رویکردها متفاوت هستیم. مبانی قابل انعطاف هستند اما در رویکردها هم یک است تنازل کنیم، یعنی یک جاهایی شما کوتاه‌بینید، اما یک جاهایی هم من کوتاه‌بینم و در نهایت به یک نقطه تعادل برسیم. ما همین مدل را در انتخابات گذشته اجرا کردیم. این موارد نکات مثبتی در انتخابات گذشته بود، بر خلاف اینکه برخی سعی دارند

گفت‌وگو

جعفر برزگر

رضا دهشیری / جوان

انتخابات پیش‌رو در گفت‌وگوی تفصیلی «جوان» با پرویز سروری

رقیب ما هزار نامزد دارد چرا وحدت نکنیم

خاتمی پشت تحریم‌طلبان اصلاح‌طلب نخواهد ایستاد

فجای انتخاباتی بعد از عبور از مر حله ثبت‌نام اولیه و اعلام نتایج بررسی هیئت‌های

اجرائی، حال و هوای متفاوتی برای دو جریان عهده سیاسی کشور دارد. هوادر اردوگاه اصلاح‌طلبان همچنان مه‌آلود است. این جریان سیاسی هنوز نتوانسته است به راهبر و مشخصی دست پیدا کند و به نظر می‌رسد افزایش شکاف‌ها و در نهایت جداشدن طیف‌های مختلف این جریان از یکدیگر و شکست جبهه اصلاحات در رسیدن به سیاست انتخاباتی واحد را باید محتمل‌ترین گزینه دانست؛ جریانی که طیف تند و رادیکال آن با طیف میانه‌رو دیگر نسبت‌چندانی ندارد و برای هم‌صحیتی تنها می‌تواند روی خاطرات گذشته حساب باز کند. موضوعات و دغدغه‌های آینده‌روی میز نیست، اما اصولگرایان همچنان درگیر همان مشکل همیشگی هستند: «وحدت» و وحدتی که بلند شدن چهار بیروق جدا از هم در این جریان آن را از سهل‌الوصول بودن، کمی دور کرده است. سنتی‌ها تحت عنوان شورای وحدت و با محوریت جامعه‌روحانیت مبارز مشغول فعالیت هستند. نواصولگرایان یا رهبری حدادعادل و محمدباقر قالیباف در شورای‌اتلاف گرد هم جمع هستند؛ اتلافی که پیروزی در انتخابات ۹۸ و شورای شهر در سال ۱۴۰۰ اعتماد به‌نفس قابل توجهی به آن بخشیده است. در کنار جبهه یازداری که دیدگاه‌ها و نگاه‌ها و نگاه‌های خود را دارد، جریان تازه تأسیس نام می‌تواند گذاشته است که به نظر می‌رسد در انتخابات اسفند تلاش دارد با یکر مهمی باشد. این مجموعه خود را به عنوان «شریان» یا همان شبکه یاران انقلاب اسلامی معرفی

هستند. برای داغ کردن فضای انتخابات نباید به ایجاد اختلافات دامن بزنیم.

یعنی شما معتقد هستید که اصلاح‌طلبان و اعتدالیون در انتخابات اسفند به صورت جدی حضور پیدا می‌کنند؟

بله، حتماً فهرست خواهند داد. به ثبت‌نام‌ها هم نگاه کنید نشان می‌دهد که افراد این جریان هستند. همچنین معتقدم جریان که امروز دوروبر آقای لاریجانی هستند هم حضور جدی در انتخابات خواهند داشت و مدلی انتخاباتی بر اساس ظرفیت نمایندگان آدوار طراحی کرده‌اند. باز هم من تأکید می‌کنم رقابت اصلی ما برون‌گفتمانی است.

انتلاف موفق به ایجاد وحدت همانند سال ۹۸ خواهد شد یا نه؟

به هیچ عنوان نمی‌شود انتخابات را به راحتی تحلیل کرد. انتخابات از عوامل مختلفی تأثیرپذیر است. بعضی از این مؤلفه‌ها هم پیش‌بینی‌پذیر نیستند، به عنوان مثال در انتخابات سال ۹۸ شهادت سردار سلیمانی فضای کشور را تغییر داد و در رأی‌دهی و نگاه مردم تأثیر داشت. معتقد هستم در حال حاضر عملیات طوفان‌الاقصی بی‌تأثیر بر فرایند انتخابات نخواهد بود. آینده همین مسئله می‌تواند در انتخابات ما مؤثر واقع شود، یعنی اگر جریان حماس پیروز شود، فضای کشور و منطقه تغییر می‌کند و در نهایت هم تأثیر می‌گذارد و اگر خدای نکرده شکست بخورد هم تأثیر منفی می‌گذارد. همچنین اگر مجلس و دولت یا دستگاه‌های خدمت‌رسان بتوانند ظرفیت‌های بالایی از کارآمدی را نشان دهند، شب در رأی‌دهی مردم تأثیر می‌گذارد. رویکرد و خط تلاش ما وحدت‌حداکثری است، اما اینکه چقدر به این هدف دست پیدا کنیم، معلوم نیست. من هنوز معتقدم شورای‌اتلاف بیشترین ظرفیت را دارد. در همین انتخابات چندنزار نفر در سایت شورا ثبت‌نام کرده‌اند. در تهران ۸۰۰۰ نفر ثبت‌نام کرده‌اند.

این امر نشان‌دهنده اعتبار انتخاباتی شورای‌اتلاف است. شما در هیچ‌کدام از جریانات این ظرفیت را نمی‌بینید. **انتخاباتی برگزار شد که شروع از این همایش‌ها را «مینا» (مجمع‌بیداری نیروهای انقلاب) در حرم حضرت امام خمینی(ره) زد. بعد از آن «شریان»، بعد جبهه یاپرداری و در نهایت هم تحول خواهان همایش انتخاباتی برگزار کردند. برخی برگزاری این همایش‌ها را وزن‌کنشی سیاسی و نشان‌دهنده نوعی اختلافات داخلی تحلیل می‌کنند. شما تصور همایش مینا که برخی حتی ابتدا تصور کردند سازوکار جدیدی به جای شورای‌اتلاف است. نگاه شما به این تحلیل‌ها چیست؟**

باید باشد که هست، یعنی گردش‌نخبگان و نیروی انسانی دارد. این تحلیل غلطی است که یک‌فرد باعتبار این‌را که شخصیت او در بین مردم مورد احترام است، به این دلیل که سن او بالا رفته، کنار بگذاریم، ما معتقدیم در شورای‌اتلاف تجربه و نیروی جوانی باید در کنار هم قرار بگیرد. ما در شورای‌اتلاف گفتیم که افراد رسوب گرفته به درد ما نمی‌خورند. دنبال نیروی تحولی هستیم اما این به معنی کنار گذاشتن تجربه نیست. نیروهایی را که همیشه معتقد هستندن ما با مدل‌های سابق باید کنار کنیم، قبول نداریم. جریان سیاسی دائماً باید به‌روزرسانی شود، اما این به‌روزرسانی به این معنا نیست که نیروهای یاسابقه کنار برود. چرا باید نیروی سابقه‌خودمان را کنار بگذاریم. این جوان ۱۰سال بعد می‌خواهد کجا کار کند. ما زمان دادیم در دولت و مجلس حضور پیدا کرده و تجربه به دست آورده است، بعد که تازه می‌خواهد توانمندی خود را بروز دهد، کنارش بگذاریم، متأسفانه برخی چنان شدتی در تخریب سرمایه‌های جریان اصولگرا دارند که من نمی‌دانم آیا به بعد از تخریب هم فکر کرده‌اند یا فقط فعلاً علاقه‌مند به خراب کردن هستند و سلاختن دغدغه آنها نیست. این نکته‌ای که می‌خواهم بگویم نظر شخصی من است، نه جمع‌بندی شورای‌اتلاف. من در آسیب‌شناسی‌ای که از مجلس یازدهم انجام می‌دهم، به این نتیجه رسیده‌ام که در جوان‌گرایی مقداری دچار افراط شده‌ایم. وقتی به مجلس نگاه می‌کنم، این احساس را دارم. مجلس توانمند، کارآمد و انقلابی است، اما تجربه لازم در برخی نمایندگان وجود ندارد، بنابراین ما در انتخابات اسمال در فهرست باید بین جوان‌گرایی و تجربه به یک نقطه تعادل برسیم. خود بنده به این جمع‌بندی رسیده‌ام که جوان و سن جوانی در هر مجموعه‌ای متفاوت است. در مجلس نمی‌توانید به بهانه جوان‌گرایی یک جوان ۲۵ساله یا ۳۰ساله را وارد کنید و بگویید من جوان‌گرایی کرده‌ام. این فرد در نهادی مثل مجلس نوجوان محسوب می‌شود. زمانی می‌تایگن سنی مجلس مثلاً ۲۰ساله است، ما هدفگذاری می‌کنیم که این را به ۲۵سال برسانیم، این سن در مجلس جوان محسوب می‌شود که هم تجربه لازم را دارد و هم دارای نشاط جوانی است، اما همین فرد ۴۵ساله در یک اداره دولتی در استان پازنشستگی قرار دارد و جوان محسوب نمی‌شود یا مثلاً فرد در فوتبال تا به ۳۰سال می‌رسد، دیگر جوان محسوب نمی‌شود و باید کنار برود، بنابراین این جوان‌گرایی در مجلس باید منطق داشته باشد چراکه فرد اگر از تجربه لازم برخوردار نباشد، نمی‌تواند برای کلان‌کشور تصمیم بگیرد. در حال حاضر احساس من این است که برخی نیروهای جوان ما در مجلس با نداشتن تجربه و آ‌رمان‌گرایی مفرط، وقت زیادی از مجلس را گرفته و هدر داده‌اند. نمره من به این مجلس خوب است اما قطعاً خیلی بهتر می‌توانست کار کند.

حالا که بحث نقد و بررسی مجلس و نمایندگان شد، بحث آقای نادران را هم از شما بپرسم که یکی از افراد فهرست شورای‌اتلاف بود. چرا آقای نادران در مجلس یازدهم به این نقطه رسید؟

حالا بحث شخصی نمی‌خواهم انجام دهم. باید خصوصی به خود نادران مواردی را منتقل کنم.

عضو فهرست شورای‌اتلاف بود، شما مسئولیت فهرست را نمی‌پذیرید؟

این از مواردی است که نظرات شخصی خود ما باید به آقای نادران منتقل کنیم، ولی آن چیزی که برای ما مشخص است اینکه آقای نادران از افراد توانمند، خوش‌فکر و خوش‌طرح بودند، اما به دلیل فرارزونفروهابی که در این مجلس طی شد، باعث شد آقای نادران آن ظرفیت و کارآمدی که ما فکر می‌کردیم در مجلس یازدهم به کار بگیرد و بسیار کارآمدآفرین و تأثیرگذار باشند. وی به دلیل حواشی‌ای که ایجاد شد، نتوانست این نقش را ایفا کند. حواشی‌ای که دوروبر او برخی ایجاد کردند یا با خودش ناخواسته به برخی حواشی دامن زد، باعث شد از متن باز بماند.

شما از تعبیر چتر فراگیر برای شورای‌اتلاف استفاده کردید، اما این چتر فراگیر نتوانست سستی‌ها و یپرداری‌ها را از ذیل خود جمع کند. در این مسیر مانع چیست؟

ما یک فرایندی تعریف کرده بودیم و این فرایند هم باعث شد برخی نتوانند همراهی کنند. در سپهر سیاسی کشور این رویه را کم‌داریم که احزابی در یک سازوکار حضور پیدا کنند، اما کاندیدای حزبی معرفی نکنند، یعنی احزاب در شورای‌اتلاف مقوم‌شورا هستند و به صف حزبی خود، نقش ایفا نمی‌کنند. این‌س به نظر من برای اولین بار در سازوکارهای انتخاباتی در کشور انجام شد. شب شورای وحدتی‌ها تا مر حله مجلس یازدهم با ما بودند، یعنی در شورای‌اتلاف جامعه‌روحانیت و مؤتلفه‌نماینده داشتند و در جدول فهرست ما افرادی از این جریان حضور داشتند اما در مرحله دوم یعنی انتخابات شوراها و ریاست جمهوری زمینه‌های شکل‌گیری شورای وحدت با تحلیل متفاوتی که جامعه‌روحانیت مبارز داشت، ایجاد شد و نمایندگان خود را به شورای‌اتلاف نفرستادند.

سازوکار شورای‌اتلاف همانطور که اشاره کردید مبتنی بر شخصیت‌های حقیقی و حقوقی است. حضور برخی شخصیت‌های حقیقی باعث شده است همواره این نقد را متوجه شورا کند که شورای‌اتلاف تحت تأثیر پدر خوانده‌های سیاسی است. برخی جریانات جوان همواره از این تعبیر استفاده می‌کنند. پاسخ شما به این انتقاد چیست. آیا شورای‌اتلاف متأثر از پدر خوانده یا پدرخواندگانی است؟

برای پاسخ به این سؤال، من شما را به احزاب و گروه‌های سیاسی دیگر کشورها راخ‌می‌دهم. هیچ جریان سیاسی ظرفیت‌های خود را کنار نمی‌گذارد، با این تعاریب که اینها پدرخوانده هستند. مسائلی مثل جوان‌گرایی در خروجی احزاب باید دیده شوند. رهبری هم در تبیینی که از جوان‌گرایی و تحول‌خواهی داشتند، فرمودند که نیروهای باسابقه و باتجربه اجازه دهند جوانان هم نقش آفرینی کنند. برخی تحلیل درستی از جوان‌گرایی ندارند. اگر شورای‌اتلاف دچار پدرخواندگی است، چطور در فهرست تهران برای اولین بار ۱۷نفر جوان حضور پیدا کردند، یعنی شورای‌اتلاف خروجی جوانی داشته است، یعنی همانی

اصولگرا نشان می‌دهد همواره پسران علیه پدران خود شوروریده‌اند. یک زمانی جامعه روحانیت مبارز مرجعیت داشت که نسل شما از این مرجعیت عبور کرد. در ابتدای دهه ۹۰هم نسل جبهه یاپرداری از مرجعیت سیاسی نسل شما عبور کرد. پسران همیشه علیه پدران هستند؟

یک چیزی می‌خواهید از من بپرسید(ها/بخانده) شما خبرنگار‌ها خطری هستید، باید حواس ما‌ها جمع باشد.

یعنی این شورور و شکاف را قبول ندارید؟
تحرکات سیاسی متفاوت است با فعالیت‌های غیرسیاسی، اقدامات سیاسی خیلی پیچیدگی دارد. ما با خود یاپرداری در گذشته همین موضوعات را داشتیم، یعنی در همه سازوکارهای انتخاباتی همین مسائل را با دوستان داشتیم. ما در انتخابات مجلس گذشته به این نتیجه رسیده بودیم که وحدت با یاپرداری ممکن نیست و بر همین اساس برنامهریزی کرده بودیم چراکه از جلسات چندساعته نتیجه‌نگرفتم.

مشکل عدم‌جمع‌بندی کجا بود، آیا همان مسئله «اصح» یا «صالح مقبول» بود یا مسائل دیگری مانع‌بندی می‌شد؟

در این انتخابات مجلس یازدهم یاپرداری می‌گفت که یکی از گزینه‌های مهم شورای‌اتلاف از فهرست حذف شود تا ما وحدت کنیم.

یعنی سر سر بودن در فهرست بحث بود؟

ما قبول نداشتیم، گفتیم در انتخابات و این فهرست، این فرد جزو خط قرمزهای ما‌ست.

آن فرد مهم آقای قالیباف بود؟

حالا اسم نیابوم بهتر است.

از آن انتخابات فاصله گرفتیم. آقای قالیباف بود؟

بله. در نشست نهایی این موضوع به جمع‌بندی رسیدی و یاپرداری پذیرفت. یکی هم بحث افراد بسود. یاپرداری می‌گفت ما فهرستی داریم و شما هم فهرستی دارید. حالا بیا باید بنشینیم، دو فهرست را یکی کنیم، یعنی نصف-نصف. این پیش نمی‌رفت، ما یک فرایندی را طی کردیم و نمی‌توانستیم کل فرایند کار کنار بگذاریم. بالاخره کار کشیده به دقایق آخر و فشار مردم برای وحدت هم وجود داشت، در نهایت ۲۱۵شب به نتیجه رسیدیم. با اینکه ما پوسترشما فهرست خودمان را هم چاپ کرده بودیم اما نگاه‌داشتیم و مشورید مشورید هفت نفر از حذف و هفت نفر از یاپرداری اضافه کنیم.

آقای قالیباف در همایش مینا از سهم‌خواهی‌ها گلایه کرد. این سهم‌خواهی‌ها چقدر در به وحدت نرسیدن‌ها مؤثر است؟

این مسئله جدی است. سهم‌خواهی کاملاً مقابل شایسته‌سالاری است. واقعاً باید مدل به گونه‌ای باشد که مانع سهم‌خواهی شود. فرایند شورای‌اتلاف شایسته‌سالاری است، اما به خاطر وحدت‌محور شدیم از سازوکار خود قدری عدول کنیم. هزینه سنگینی برای وحدت پرداخت کردیم، چون هفت نفری حذف شدند که فرایند شورای‌اتلاف را به صورت کامل طی کرده بودند و ما مرشده‌ایم هنوز با ما گلایه‌مند هستند. کار در این حد جلو رفته بود که عکس این افراد در پوسترها هم چاپ شده بود.

به عنوان سؤال آخر به رویکرد انتخاباتی اصلاح‌طلبان هم بپردازیم. اصلاح‌طلبان در حال حاضر دچار شکاف عجیب و غریبی هستند. طیفی به سمت تحریم انتخابات و به نوعی گسستن از همه یوندهای خود با نظام رفته‌اند، اما طیفی دیگر همچنان معتقد به انتخابات هستند. به نظر شما در نهایت جریان اصلاحات با چه راهبردی وارد انتخابات مجلس خواهد شد؟

من برداشتم از نوع کنش‌های سیاسی اصلاح‌طلبان این است که عده‌ای محدود از اصلاح‌طلبان هستند که امروز می‌خواهند با حربه تحریم وارد شوند، چون می‌دانند این مسیر به معنی خارج‌شدن از چارچوب‌های نظام و قرار گرفتن در یک تقابل کامل با جمهوری اسلامی است. من به این طیف توصیه می‌کنم این مسیر را نزنند، چراکه به معنی حذف کامل آنها خواهد بود

من برداشتم از نوع کنش‌های سیاسی اصلاح‌طلبان این است که عده‌ای محدود از اصلاح‌طلبان هستند که امروز می‌خواهند با حربه تحریم وارد شوند، چون می‌دانند این مسیر به معنی خارج‌شدن از چارچوب‌های نظام و قرار گرفتن در یک تقابل کامل با جمهوری اسلامی است. من به این طیف توصیه می‌کنم این مسیر را نزنند، چراکه به معنی حذف کامل آنها خواهد بود.

حجاریان برای نظام شرط گذاشته است.

باز این‌س گروه از تحریمی‌های مطلق متفاوت هستند. تحریمی‌های مطلق یک گروه افراطی و کاملاً نامید هستند، ولی طیف دوم به صورت بیانی تحریم نمی‌کنند، اما عملاً تحریم می‌کنند، چراکه می‌دانند تحریم به معنی حذف کامل از عرصه سیاسی نظام است و با رگشت آنان سخت می‌کند، اما گروه‌هایی هستند که معتقد به حضور در انتخابات هستند. در این انتخابات محور اصلاح‌طلبان کارگزاران خواهد بود. این طیف به شدت به حضور در انتخابات باور دارد. اعتدالیون هم حضور پیدا می‌کنند؟

او در این اواخر مواضع مختلفی گرفت، اما من با شناختی که از آقای خاتمی دارم، فکر می‌کنم قطعاً پشت تحریم مطلق قرار نخواهد گرفت، بنابراین او با تحریم‌های اعمالی خواهد بسود یا به صورت محدود در انتخابات کشتگری و مشارکت خواهد کرد. خاتمی تحریمی نخواهد شد، ولی اینکه مثل گذشته هم نباید تکرار کند هم معید می‌دانم تکراری در کار باشد.